

מראה מקומות לסעי' ט-יא

הקדמה: סעי' ט-יא עוסקים בשני עניינים הקשורים זה בזה:

א. אם חלב הנמצא בקיבת העגל וכדו' נחשב חלב מן התורה (סעי' ט-י)

ב. אם ניתן להעמיד גבינות עם חלב שבקיבה או בעור הקיבה של העגל (סעי' יא)

בזמן חז"ל (וגם עד היום) היו מעמידים גבינות בחלב הנמצא בקיבת העגל כי יש שם הרבה אנזימים המעמידים את החלב והופכים אותו מהר לגבינה. אפשרות שניה היתה להכניס לתוך החלב, עור הקיבה של העגל שגם הוא מכיל הרבה אנזימים.

למדנו בחולין דף קי"ד ע"א שחלב שחוטא אינו חלב מן התורה שנאמר "בחלב אמו", חלב בראויה להיות אם נחשב חלב מן התורה, אבל אם יצא החלב מן האם לאחר שחיטתה, מן התורה מותר לבשלו עם בשר.

חלב היוצא מהאם בשעה שהעגל יונק אותו וודאי חלב הוא מן התורה. אלא שיש לדון אם החלב הנמצא בקיבה של העגל נחשב חלב מן התורה. צד הספק הוא כיון שעובר סוג של קלקול בתוך הקיבה מחמת האנזימים שבקיבה, אולי אין זה חלב משובח שהתורה אסרה לבשלו עם בשר כי נחשב כפירשה (דבר מקולקל) בעלמא. ואם נחשיב אותו כפירשה גם אם העגל ינק מאמו שהיא טריפה, החלב שנמצא בקיבת העגל יהיה מותר להשתמש בו כגון להעמיד בו גבינות. אבל אם הוא נחשב כחלב גמור כמובן שאסור לבשלו עם בשר מן התורה, ואסור יהיה להעמיד בו גבינות אם העגל ינק מאמו הטריפה.

מצאנו מחלוקת ראשונים בנידון זה שעיקר הדיון הוא לגבי העמדת גבינות.

- משנה ע"ז כט ע"ב מה שורה ה 18 במשנה ד"ה "אמר רבי יהודה" עד "למה לא אסרוה בהנאה"
- חולין קטז ע"א מהמשנה עד משנה קטז ע"ב עם תוס' שציינתי
- רי"ף ור"ן דף מב ע"ב בדפי הרי"ף (עמ' קכד בהוצאת עוז והדר) מאמצע המשנה עד סוף הפרק.
- רי"ף ור"ן בדף לח ע"ב (עמ' קיב בהוצאת עוז והדר) ד"ה "והא דקתני קיבה שבשלה".
- רא"ש פ"ח סימן נב (בסוף הפרק)
- טור ב"י שו"ע וש"ך על סעי' ט-יא

לנסות לסיים השבוע את הסעי' הנ"ל ואת הסימן.